

Den ualminnelige mannen

Taler
Jens Stoltenberg

Dato
25 mai 2012

Sted
Oslo Domkirke

Omstendigheter
Minneord i bisettelsen til Gunnar Sønsteby

1 Deres Majestet,
Kjære Anne-Karin
Kjære Elisabeth, Cecilie og Marianne,
Kjære alle sammen,

5 En hel nasjon slutter i dag rekkene ved Gunnar Sønstebys bære.
Vi står her i ydmykhet og takknemlighet.
Vi sørger over å ha mistet en av våre aller største.
Og vi lover hverandre at hans livsverk skal leve.

10 I 1940 gikk Gunnar Sønsteby beslutsomt inn i kampen mot nazistene.
Den unge mannen nektet å innrette seg etter okkupantenes påbud.
For ham var fravær av frihet utålelig.
Derfor krysset han gjentatte ganger fryktens grense i noen av krigens mest
15 dristige operasjoner.

I fem mørke år kjempet Sønsteby for fred med våpen i hånd.
Han vant den kampen.
Ikke alene, men som en av de fremste blant krigens mange norske helter.
20 Etter krigen fulgte offiseren Sønsteby lojalt parolen "Aldri mer 9.april".
I seks tiår stilte han opp for demokratiet.
Målbevisst, lavmælt, og uten store fakter gjorde han ordet - fortellingen - til sitt
nye våpen.

25 I krig og fred var Gunnar Sønstebys budskap det samme.

Bare demokrati gir ekte frihet.

Bare ekte frihet kan gi fred.

- 30 Sønsteby viet sitt liv til strid og opplysning om dette budskapet.
Slik ble han en krigshelt i fem år,
Og en fredshelt i mer enn 60 år.

I Oslo og på Rjukan står han på sokkel.

- 35 Per Ungs skulptur av "Kjakan" med sykkel er et sant portrett av Sønsteby.
Og samtidig et monument over den norske motstandsbevegelsen:
Ubøyelig i viljen til demokrati,
usynlig for fienden,
og trygt foranket i hverdagen til nordmenn flest.

40

Det var denne historien Sønsteby formidlet etter krigen.

Ikke som en innlært fortelling.

Men i form av nøkterne vitnesbyrd fra en som deltok.

- 45 Alltid med engasjement.

Aldri med overdrivelse.

Gunnar Sønsteby har lært flere generasjoner nordmenn om menneskeverd og mot.

Om frihetens pris.

- 50 Om ikke å hate.

I alle sine foredrag om okkupasjonstiden så Sønsteby fremover.

Med de enkleste av opplysningens virkemidler,
en mann,

- 55 en tale,

trollbandt han skoleklasser så vel som pensjonistforeninger.

- Kuppet mot Norges Bank

- Aksjonen mot flylageret på Bjølsen

- 60 - Sprengingen av Kongsberg Våpenfabrikk.

Fortellinger om eventyrlige bragder - ofte avvæpnet av tørr humor og selvironi.

Slik ble motstandsmannen en levende og kjær folkeopplyser.

- 65 Gunnar Sønsteby kunne ha levd et liv i glansen av egne bragder,
I stedet forble han den ujålete Rjukan-gutten.

Som så på seg selv som en helt alminnelig mann.
Som var beskjeden, nærmest brydd, på egne vegne.

70 Det gjør storheten enda større.

Kjære Anne-Karin,

Du sto ved din manns side i 59 år.

Som kone, mor, kollega og en støttespiller han aldri fikk fullrost.

75 Hver dag - i 59 år - sa dere "Jeg elsker deg" til hverandre.

Da det led mot slutten flyttet du inn på feltseng ved hans side på sykehjemmet.

Du ville være nær ham helt til det siste.

Et vakrere uttrykk for kjærlighet finns knapt.

80 Vår felles arv etter Gunnar Sønsteby er troen på menneskets grenseløse vilje til fred.

Troen på at et menneskes frie ideal kan sprengte diktaturets lenker.

Og troen på demokratiets overlegenhet.

La det være vår fortelling om den ualminnelige mannen som nå har forlatt oss.

85 La det være idealet også vi strekker oss etter.

Vi lyser fred over krigshelten, fredshelten og det varme mennesket Gunnar Sønsteby.

90

Kilde

www.regjeringen.no

Emner

Andre verdenskrig, Minnetale

95

URI

<https://www.virksommeord.no/tale/den-ualminnelige-mannen>

100

105